

Sygn. akt SDI 51/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Rady Notarialnej
notariusza K. M.

w sprawie notariusz **A. Ł.**

obwinionej z art. 50 w zw. z art. 7 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r.

Prawo o notariacie (t. j. Dz. U. z 2008 r., Nr 189, poz. 1158 ze zm.)

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 7 lutego 2014 r.

kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionej

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej

w [...] z dnia 17 lipca 2013 r.,

zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej w [...]

z dnia 28 lutego 2007 r.

**uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazuje Wyższemu
Sądowi Dyscyplinarnemu przy Krajowej Radzie Notarialnej w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego z dnia 28 lutego 2007 r., obwiniona notariusz A. Ł. została uznana za winną tego, że w okresie od października 2002 r. do lipca 2005 r., będąc zobowiązana do pobrania opłaty sądowej od wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej na podstawie art. 7 § 2 ustawy- Prawo o notariacie (dalej: u.p.n.), nie uzależniała dokonania tej czynności od uiszczenia opłaty sądowej, a będąc zobowiązana do przekazania pobranych opłat na rachunek bankowy Sądu Rejonowego, w którego obszarze właściwości ma siedzibę, w terminie do siódmego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym została pobrana opłata, wpłacała te opłaty w terminach dowolnie przez siebie ustalonych, będąc w sposób ciągły zadłużona wobec Skarbu Państwa, na rzecz którego pobierane są opłaty, czym w sposób rażący naruszyła art. 7 § 2 zd. 2 u.p.n. oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 27 sierpnia 2001 r. w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis w księdze wieczystej, zamieszczanych w aktach notarialnych i za to, na podstawie art. 51 § 1 pkt 3 u.p.n., została jej wymierzona kara pieniężna w wysokości 13 200 zł.

Odwołanie od powyższego orzeczenia złożył Rzecznik Dyscyplinarny Izby Notarialnej w [...] oraz obrońca obwinionej. Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej orzeczeniem z dnia 26 listopada 2007 r., zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że na podstawie art. 51 § 1 pkt 4 u.p.n. wymierzył obwinionej karę dyscyplinarną w postaci pozbawienia jej prawa prowadzenia kancelarii.

Orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało zaskarżone kasacjami obwinionej oraz jej obrońcy, w których podniesiono zarzuty rażącej niewspółmierności kary. Rzecznik Dyscyplinarny Krajowej Rady Notarialnej wniósł o oddalenie obu kasacji jako pozbawionych podstaw kasacyjnych.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 27 marca 2008 r., uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazał Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu przy Krajowej Radzie Notarialnej do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej postanowieniem z dnia 27 października 2008 r., zawiesił postępowanie przeciwko obwinionej do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego, albowiem

opis przewinienia zawodowego określonego w art. 7 § 2 u.p.n. pokrywał się z zarzuconym A. Ł. w akcie oskarżenia przestępstwem z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., mającym polegać na tym, że w okresie od 1 lipca 2002 r. do 7 lipca 2005 r. w [...], w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako notariusz prowadzący kancelarię notarialną w [...], przekroczyła swoje uprawnienia i nie dopełniła obowiązków wynikających z art. 7 § 2 i art. 89 § 2 u.p.n., art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilno-prawnych, art. 4 ust. 2 i 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2001 r. w sprawie pobierania przez notariuszy opłat sądowych od wniosków o wpis do księgi wieczystej zamieszczanych w aktach notarialnych, nie przekazując w przewidzianym przepisami terminie i w należnej wysokości do Sądu Rejonowego w [...] opłat sądowych od wniosków o wpis do ksiąg wieczystych zamieszczanych w aktach notarialnych, a ponadto nie pobrała opłat sądowych, podatków od czynności cywilno-prawnych i taksy notarialnej wraz z należnym od niej podatkiem VAT, poświadczając nieprawdę w sporządzanych przez siebie w ww. okresie aktach notarialnych i odpowiadających im zapisach w repertorium A.

Decyzja Wyższego Sądu Dyscyplinarnego o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego została zaskarżona przez obwinioną, która podniosła w zażaleniu zarzut upływu terminu przedawnienia. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 29 stycznia 2009 r., sygn. akt SDI 31/08, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie wskazując, że wobec tożsamości zarzucanego obwinionej czynu, będącego zarówno przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, jak i procesu karnego, brak jest podstaw do umorzenia postępowania w związku z upływem 3-letniego terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 52 § 1 u.p.n.

Po podjęciu postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny, orzeczeniem z dnia 17 lipca 2013 r., zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze i na podstawie art. 51 § 1 pkt 4 u.p.n. wymierzył obwinionej karę pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone kasacją obrońcy obwinionej, w której podniesiono zarzut rażącej niewspółmierności kary i wniesiono o uchylenie orzeczenia Sądu drugiej instancji w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze oraz

przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu przy Krajowej Radzie Notarialnej.

W odpowiedzi na kasację Rzecznik Dyscyplinarny Krajowej Rady Notarialnej wniósł o jej oddalenie jako niezastługującej na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Niezależnie od kwestii zasadności zarzutu podniesionego w kasacji obrońcy obwinionej, zaskarżone orzeczenie należało uchylić z powodu stwierdzenia z urzędu, że w sprawie wystąpiła okoliczność, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 69 u.p.n.

Zgodnie bowiem z art. 52 § 1 i 2 u.p.n., po upływie 3 lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a w razie wszczęcia ulega ono umorzeniu. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego. Karalność przypisanego obwinionej przewinienia dyscyplinarnego według art. 52 § 1 u.p.n. przedawniłaby się zatem z dniem 1 lipca 2008 r., natomiast uzasadnieniem dla prowadzonego po tym czasie postępowania dyscyplinarnego było przyjęcie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny, że czyn zarzucany obwinionej stanowi jednocześnie przestępstwo, które zgodnie z art. 101 § 1 pkt 4 k.k. i art. 102 k.k. przedawnia się dopiero po 10 latach, a zatem w niniejszej sprawie nastąpiłoby to z końcem dnia 1 lipca 2015 r.

Okazało się jednak, że opis i kwalifikacja prawna czynu przypisanego obwinionej w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 22 czerwca 2012 r., VII K .../11, nie pokrywa się z opisem czynu i jego kwalifikacją prawną z aktu oskarżenia. Sąd ten bowiem na okres roku próby warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko A. Ł., przyjmując jedynie, że w okresie od 1 lipca 2002 r. do 6 czerwca 2005 r. w [...], działając w krótkich odstępach czasu oraz w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc funkcjonariuszem publicznym – notariuszem prowadzącym kancelarię notarialną, poświadczyła nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne, a to o pobraniu opłaty sądowej oraz podatku od czynności cywilno-prawnych w sporządzanych przez siebie aktach notarialnych oraz odpowiadających im zapisach w repertorium A, pomimo tego, że należności, na które wystawiała faktury z odroczonym terminem płatności, nie

zostały pobrane, tj. że popełniła stanowiący wypadek mniejszej wagi występki z art. 271 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Należy zatem zauważyć, że sąd karny stwierdził przestępnosć zachowania notariusz A. Ł. jedynie w zakresie poświadczenia nieprawdy w sporządzanych przez nią aktach notarialnych i repertorium A, tj. fałszywego stwierdzenia pobrania opłaty sądowej oraz podatku od czynności cywilno-prawnych, co wypełniało znamiona występkę z art. 271 § 2 k.k. Sąd ten wyeliminował natomiast z opisu czynu i jego kwalifikacji prawnej drugi zarzucany w akcie oskarżenia aspekt prawno-karny zachowania obwinionej, tj. niedopełnienie przez nią obowiązków jako funkcjonariusza publicznego i działanie na szkodę interesu publicznego (art. 231 § 1 k.k.).

Tymczasem sądy dyscyplinarne przypisały obwinionej przewinienie dyscyplinarne, którego istota sprowadzała się do zaniechania niezwłocznego pobrania opłat sądowych od dokonanych czynności notarialnych i przekazywania ich na rachunek Skarbu Państwa z opóźnieniem, co wpisywało się właśnie w tę część zarzutu, odnoszącą się do występkę z art. 231 § 1 k.k., nie uwzględnionego w opisie i kwalifikacji prawnej czynu przypisanego wyrokiem Sądu Rejonowego w [...] z dnia 22 czerwca 2012 r., sygn. akt VII K .../11. Z tego względu, wobec upływu 3-letniego terminu przedawnienia dyscyplinarnego niemożliwe stało się pociągnięcie obwinionej do odpowiedzialności dyscyplinarnej za te zachowania, których przestępnosć nie stwierdził Sąd Rejonowy w [...]. O ile bowiem podjęcie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny decyzji o zawieszeniu postępowania karnego było uprawnione w świetle szerszego opisu czynu zawartego w akcie oskarżenia, o tyle zawężona charakterystyka czynu stwierdzonego wyrokiem sądu karnego i wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej art. 231 § 1 k.k. uczyniły niemożliwym pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionej za delikt, na który składały się wszystkie zachowania opisane we wniosku o ukaranie limitującego zakres rozpoznania sprawy w postępowaniu dyscyplinarnym.

W konsekwencji takiego rozstrzygnięcia powstała sytuacja, w której odpadła przesłanka do zastosowania określonego w Kodeksie karnym 10-letniego terminu przedawnienia przestępstwa (art. 101 § 1 pkt 4 k.k. i art. 102 k.k. w zw. z art. 52 § 2 u.p.n.), albowiem brak jest przynajmniej pełnej tożsamości między czynem

przypisanym A. Ł. w sentencji wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 22 czerwca 2012 r., sygn. akt VII K .../11, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 stycznia 2013 r., a czynem opisanym w sentencji orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 28 lutego 2007 r.

Z tego względu konieczne stało się uchylene orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej z dnia 17 lipca 2013 r., i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozważy, czy a jeżeli tak, to w jakim zakresie składające się na delikt dyscyplinarny zachowania, wskazane w skardze Rzecznika Dyscyplinarnego, mieszczą się w opisie przestępstwa przypisanego obwinionej w wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 22 czerwca 2012 r., sygn. akt VII K .../11, co uzasadniałoby pociągnięcie A. Ł. do odpowiedzialności dyscyplinarnej w związku z treścią art. 52 § 2 u.p.n. W zależności od podjętej decyzji Sąd ten wówczas albo dokona modyfikacji opisu czynu, który zawierałby się w znamionach występku przypisanego obwinionej przez sąd karny, uznając tym samym za uprawnione prowadzenie postępowania dyscyplinarnego pomimo upływu „zwykłego” terminu przedawnienia dla przewinień dyscyplinarnych (art. 52 § 1 u.p.n.), albo umorzy postępowanie wobec braku podstaw do zastosowania terminu przedawnienia określonego w Kodeksie karnym.

Wobec konieczności uchylene zaskarżonego wyroku ze względu na wystąpienie jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych, bezprzedmiotowe było odniesienie się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.